

CYNGOR GWYNEDD

GWASANAETH RHEOLI LLYGREDD A THRWDDEDU

DEDDF SEFYDLIADAU LLETY ANIFEILIAID 1963

AMODAU A CHANLLAWIAU TRWDDEDU AR GYFER LLETY I GATHOD

Cynnwys

1. AMODAU CYFFREDINOL

- 1.1 Arddangos Trwydded
- 1.2 Cymeradwyaeth gan yr Awdurdod

2. LLETY AC AMGYLCHEDD

- 2.1 Adeiladwaith
- 2.2 Maint y Gofodau
- 2.3 Gwelyau
- 2.4 Tymheredd a Gwresogi
- 2.5 Goleuo
- 2.6 Awyru
- 2.7 Glanweithdra
- 2.8 Difa Pla
- 2.9 Draenio a Chael Gwared â Gwastraff

3. DIET A MAETH

- 3.1 Bwyd a Diod
- 3.2 Cyfleusterau Paratoi Bwyd a Storio

4. YMDDYGIAD ARFEROL

- 4.1 Cyfleusterau Ymarfer Corff
- 4.2 Goruchwyllo
- 4.3 Y Nifer Uchaf o Gathod a gaiff eu Lletya a Gofynion Staff

5. IECHYD A LLES

- 5.1 Cofrestru gyda Milfeddyg
- 5.2 Rheoli Afiechydon a Brechu
- 5.3 Cyfleusterau Ynysu
- 5.4 Gofynion Amrywiol
- 5.5 Cludo Cathod

- 5.6 Diogelu rhag Tân
- 5.7 Diogelwch Offer Trydanol

6. CADW COFNODION

- 6.1 Cofrestr
- 6.2 Adnabod yr Unedau

7. DEDDF LLES ANIFEILIAID 2006

- 7.1 Meddyginiaeth Arferol
- 7.2 Cymdeithasu
- 7.3 Ysgogiad Gweledol ac Ategiion

ARGYMHELLION

Polisi Yswiriant

MATERION ERAILL SY’N YMWNEUD Â RHEDEG SEFYDLIAD TRWYDDEDIG

- A - Trefn Apelio
- C - Canllaw Rhagofalon Tân
- C - Iechyd a Diogelwch

1. Amodau Cyffredinol

Amod y Drwydded	Canllaw
<p style="text-align: center;">1.1 Arddangos Trwydded</p> <p>a. Rhaid i gopi o'r drwydded a'i hamodau gael eu harddangos yn briodol i'r cyhoedd mewn lle amlwg yn y llety.</p>	
<p style="text-align: center;">1.2 Cymeradwyaeth gan yr Awdurdod</p> <p>a. Ni cheir rhoi llety i unrhyw anifeiliaid ar wahân i gathod yn y cyfleusterau trwyddedig heb ganiatâd ysgrifenedig yr awdurdod lleol.</p>	

2. Llety ac Amgylchedd

Rhaid cadw cathod mewn llety sy'n briodol o ran adeiladwaith, maint y gofodau, gwelyau, cyfleusterau ymarfer corff, tymheredd a gwresogi, goleuo, awyru, glanweithdra, a chael gwared â gwastraff.

Amod y Drwydded	Canllaw
<p>2.1 Adeiladwaith</p> <p>a. Ni ddylech ddefnyddio unrhyw lety ar wahân i'r rhai a grybwyllir yn y cynllun a gymeradwywyd ac a atodir at eich trwydded.</p>	<p>Y cynllun cymeradwy yw'r diagram o'r "gosodiad" sydd wedi'i gynnwys gyda'ch trwydded flynyddol. Cynghorir yn gryf i eiddo newydd geisio arweiniad am unrhyw ganiatâd cynllunio posib fydd ei angen parthed 'newid defnydd'</p>

- b.** Ni ddylid defnyddio unrhyw lety nes bydd yr awdurdod trwyddedu wedi'i gymeradwyo.
- c.** Rhaid gosod a gweithredu'r sefydliad yn unol â chynllun cymeradwy bob amser.
- d.** Cyn gwneud unrhyw addasiadau, rhaid cyflwyno cynlluniau i'r awdurdod lleol a rhaid i'r awdurdod eu cymeradwyo.
- e.** Rhaid adeiladu'r holl unedau ar sylfaen o goncrit gyda philen atal lleithder at safonau Rheoli Adeiladu.
- f.** Rhaid trin yr holl bren allanol rhag pydredd, e.e. wedi'i danaleiddio. Ni ddylid defnyddio unrhyw gynnyrch sy'n cynnwys sylwedd sy'n wenwynig i gathod.
- g.** Rhaid i'r holl arwynebau mewnol a ddefnyddir i adeiladu waliau, lloriau, parwydydd, drysau a fframiau drysau fod yn wydn, yn llyfn ac yn anhydraidd. Ni ddylai unrhyw beth ymestyn allan fel y gallai achosi anaf.
- h.** Lle defnyddir rhwyll weld wedi'i alfaneiddio, rhaid i drawsfesuriadau'r wifren fod yn ddim llai na 1.60mm (rhwyd weld trwch 16) ac eithrio unrhyw orchudd ac ni ddylai maint y rhwyll fod yn fwy na 2.5cm (1").
- i.** Lle ceir rhwyll sydd hyd at 5cm (2") dylid ei ddefnyddio mewn lloches i gathod hŷn yn unig, a phan gaiff ei newid dylid defnyddio rhwyll 2.5cm.
- j.** Rhaid i lawr yr holl adeiladau a'r unedau fod o ddeunydd llyfn, anhydraidd a dylai fod y hawdd ei lanhau.
- k.** Dylai llawr pob uned sydd newydd gael ei hadeiladu gael llethr ddigonol oddi wrth y lle cysgu at sianel ddraenio wedi'i gorchuddio.
- l.** Ni ddylai'r ffos fynd heibio'r ochrau na'r parwydydd, felly, ni fydd llygriad yn mynd o un uned i'r llall.

adeiladau presennol neu godi unrhyw adeiladau newydd.

Nid yw rhoi trwydded yn gyfystyr â chaniatâd cynllunio o unrhyw fath.

Dylai dyluniad yr unedau sicrhau fod gan bob cath fynediad parhaus i le cysurus, sych, heb ddrafft, sy'n lân a thawel er mwyn gorffwyo.

Dylai dyluniad ystyried safle daearyddol e.e. gall wynebu'r gogledd ei gwneud yn anoddach gwresogi. Bydd gogwydd cywir yr unedau yn rhoi'r defnydd mwyaf o oleuni naturiol.

Er mwyn sicrhau na ellir dianc drwy'r ffenestri, dylid eu hamddiffyn gyda rhwyll weld, neu dylid eu gwneud o wydr wedi'i atgyfnerthu, poligarbonad neu unrhyw ddeunydd arall sy'n gwrthsefyll trawiad.

<ul style="list-style-type: none"> m. Lle defnyddir drysau gydag ymylon metel, rhaid rhoi gogwydd digonol i ymylon y metel stribed i rwystro'r cathod rhag cael anaf. n. Dylid adeiladu adwyon fel bod llif dŵr/gwastraff ddim yn cael ei rwystro, nac yn gallu casglu oherwydd diffyg hygrychedd. o. Rhaid darparu sgriniau tisian a hylendid rhwng unedau. p. Os oes bwlch o 0.65m (2') o leiaf rhwng unedau, yna rhaid cael sgrin tisian a hylendid sy'n 1.0m (3'3") o uchder o leiaf. Rhaid amddiffyn llety cysylltiedig uwch yn yr un modd. q. Rhaid sicrhau diogelwch y cathod drwy'r gwaith adeiladu. r. Rhaid i bob ffenestr sy'n arwain at berygl i ddiogelwch fod yn amhosib dianc drwyddi bob amser. s. Rhaid i'r unedau agor i goridorau diogel neu fannau diogel eraill fel na all cathod ddianc o'r eiddo. Rhaid i bob man ble mae'r cathod yn cael crwydro'n rhydd fod â tho gyda rhwyll addas neu ddeunydd anhydraidd. 	
<p>2.2 Maint y Gofodau</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid bod man cysgu o 0.85 metr sgwâr o leiaf ar gyfer pob cath ar ei phen ei hun, neu 1.2 metr sgwâr i uchafswm o dair cath o'r un aelwyd, a rhaid i uchder y manau cysgu fod yn ddim is na 1m. b. Rhaid cael ardal ymarfer corff o 1.7 metr sgwâr o leiaf ym mhob uned ar gyfer cath ar ei phen ei hun, neu 3 metr sgwâr i uchafswm o dair cath, sydd ar wahân o'r lle cysgu ac ar gyfer y gorlan honno'n unig. c. Rhaid i bob uned fod yn ddim uwch na 1.8m. d. Rhaid i'r unedau presennol sydd ddim, ar hyn o bryd, yn cyrraedd y lleiafswm maint fod yn addas i sicrhau cysur i'r 	

<p>gath/cathod sy'n cael eu lletya, a gellir cyflwyno'r uwchraddiad ar gyfer y dyfodol dros nifer o flynyddoedd ar ôl ymgynghori gyda pherchennog y llety i gathod.</p> <p>e. Rhaid i'r llety cysgu fod â tho o ddeunydd anhydraidd sy'n gwarchod y gath rhag tywydd gwael.</p>	
<p>2.3 Deunydd gwely</p> <p>a. Rhaid darparu offer gwely addas sy'n galluogi i'r gath fod yn gysurus ac sy'n hawdd i'w lanhau'n dda a'i ddiheintio.</p> <p>b. Rhaid gosod y fath offer oddi wrth unrhyw ddrafft.</p> <p>c. Rhaid cadw deunydd gwely yn lân, heb barasitiaid, ac yn sych.</p>	<p>Fe allai'r perchennog ddarparu gwely/deunydd gwely'r cathod.</p> <p>Gallai deunydd gwely addas y gallai'r llety ei gynnig olygu 'gwely milfeddyg' neu ddeunydd cyffelyb. Mae'n hawdd golchi a sychu'r math hwn o ddeunydd gwely.</p>
<p>2.4 Tymheredd a Gwresogi</p> <p>a. Rhaid insiwleiddio ardaloedd gwely'r unedau rhag tymheredd eithafol.</p> <p>b. Rhaid cynnal tymheredd ardal gwely'r cathdy rhwng 10 gradd C a 26 gradd C.</p> <p>c. Yn yr unedau ynysu, rhaid sicrhau bod modd o gynnal y tymheredd ar lefel sy'n addas i gyflwr y gath, yn ddibynnol ar gyngor milfeddyg. Fodd bynnag, ni ddylid gadael i'r tymheredd yn yr uned ynysu godi uwchlaw 26°C na syrthio o dan 13°C.</p> <p>d. Rhaid darparu thermomedr 'uchafswm - isafswm' ym mhob bloc o unedau ac yn yr unedau ynysu.</p>	<p>Ni ellir rheoli'r tymheredd yn llym yn yr ardaloedd tu allan lle gall y cathod wneud ymarfer corff. Ni ddylid cyfyngu cathod i lefydd gydag amodau hinsawdd a all beri gofid iddynt.</p> <p>Dylai'r deunyddiau a ddefnyddir ar du allan y llety i gathod roi amddiffynfa ddigonol rhag amrywiaeth yn y tymheredd drwy gydol y flwyddyn.</p> <p>Pan fydd tymheredd yn disgyn islaw'r lefel a argymhellir, fe all defnyddio ffynonellau gwresogi unigol fod yn fwy addas i'r cathod. Mewn rhai amgylchiadau fe all fod angen gwres cefndirol ychwanegol.</p>

<p>2.5 Goleuo</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Yn ystod golau dydd, rhaid darparu golau yn y manau ymarfer corff a chysgu fel bod pob rhan yn hollol weladwy. Dylai hwn fod yn olau naturiol ble bo'n ymarferol. b. Rhaid darparu goleuadau artiffisial mewn manau sy'n cael eu defnyddio ar ôl golau dydd. c. Rhaid rhoi gorchudd plastig ar bob golau artiffisial er mwyn atal anafiadau posibl i'r cathod sy'n deillio o wydr wedi torri. 	<p>Mae angen i'r cathod fod mewn amgylchedd sy'n rhoi digonedd o olau yn ystod y dydd; dylid diffodd unrhyw olau artiffisial yn ystod y nos i hwyluso'r patrymau cysgu naturiol.</p> <p>Rhaid bod golau artiffisial ar gael er mwyn gallu cadw golwg ar y cathod yn iawn y tu hwnt i olau dydd.</p>
<p>2.6 Awyru</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid darparu system awyru trwy gydol yr amser yn y manau cysgu ac ymarfer corff heb greu drafftiau gormodol a phenodol lle mae'r gwely. 	<p>Dylai'r system awyru yn y llety dan do i'r holl gathod roi digonedd o awyr iach o safon briodol i gadw lefelau arogleuon, nwyon niweidiol, llwch a ffynonellau heintus o unrhyw fath i lawr, ac fel modd o gael gwared â gormodedd o wres a lleithder.</p> <p>Dylid dylunio'r system awyru fel ei fod yn osgoi drafftiau a sŵn niweidiol.</p>
<p>2.7 Glanweithdra</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Dylid cadw pob uned, coridor, ardaloedd cymunedol, ceginau ac ati, yn lân, heb faw a llwch cronrus, a dylid eu cadw yn y fath fodd fel ei fod yn hwyluso'r gallu i gynnal a chadw, a rheoli afiechydon, a chyfforddusrwydd y cathod. b. Rhaid darparu blychau gwastraff gyda deunydd cymeradwy, sy'n hawdd eu glanhau ac sy'n anhydraidd. c. Rhaid gwagio a glanhau'r rhain yn y bore a'u newid, os bydd angen, unrhyw bryd yn ystod y dydd os gwelir ei fod wedi'i faeddu'n ormodol. 	<p>Ceir rhestr o ddiheintyddion yn:</p> <p><u>http://disinfectants.defra.gov.uk/</u></p>

<ul style="list-style-type: none"> d. Rhaid i ardaloedd y gwelyau fod yn lân a sych. e. Rhaid glanhau a diheintio pob uned pan ddaw'n wag, neu bob saith diwrnod - pa un bynnag yw'r byrraf. f. Rhaid glanhau a diheintio pob offer a gwely yn drwyadl cyn eu hail-ddefnyddio. 	
<p>2.8 Difa Pla</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid cymryd camau i gadw cnofilod, pryfed, a phla arall o'r sefydliad, a chadw parasitiaid allanol oddi ar y cathod. 	<p>Dylech bob amser ddilyn canllawiau'r gwneuthurwyr wrth ddefnyddio cynnyrch rheoli er mwyn lleihau'r perygl i'r cathod.</p>
<p>2.9 Draenio a Chael Gwared â Gwastraff</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Dylai'r sefydliad fod wedi'i gysylltu â phrif system garthffosiaeth neu system leol gymeradwy i gael gwared â gwastraff. b. Dylai llawr mewnol pob uned newydd gael ei adeiladu fel bod yna lethr addas yn mynd at sianel ddraenio wedi'i gorchuddio a fydd yn derbyn yr hylif golchi llawr o bob uned, ac yn ei arllwys i gyli gyda thrap arno sy'n cysylltu â'r system ddraenio aflan. Fel arall, rhaid adeiladu llawr llety'r cathod o ddeunydd llyfn, anhydraidd sy'n gallu cael ei lanhau'n rhwydd ac yn effeithiol. c. Rhaid darparu cyfleusterau ar gyfer derbyn, storio a chael gwared â phob gwastraff. d. Rhaid cymryd gofal arbennig i ddioli gwastraff a gesglir o ganlyniad i driniaeth ac ymdrin â chathod a chanddynt afiechydon heintus. e. Rhaid cytuno ar gyfleusterau gwaredu gwastraff anifeiliaid gyda'r Awdurdod Trwyddedu. 	<p>Rhaid i berchennog y cathdy holi Asiantaeth yr Amgylchedd am ganllawiau cyfredol ar ffyrdd addas o gael gwared â'r gwastraff hwn.</p> <p>Gall olygu lloriau teils, defnyddio bwced a mop, defnyddio cyn lleied o ddŵr ag sydd modd i osgoi dŵr ffo ac er mwyn sychu'n gyflym.</p>

3. Diet a Maeth

Rhaid i'r holl gathod sy'n lletya gael cyflenwad addas a digonol o fwyd a diod. Rhaid bod dŵr glân ar gael bob amser a dylid ei newid yn ddyddiol. Rhaid cael cyfleusterau paratoi bwyd digonol.

Amod y Drwydded	Canllaw
<p>3.1 Bwyd a Diod</p> <ul style="list-style-type: none">a. Rhaid i'r holl gathod sy'n lletya gael cyflenwad digonol o fwyd addas, yn unol â chyfarwyddyd y cleient.b. Rhaid bod dŵr croyw ar gael bob amser a dylid ei newid yn ddyddiol.c. Rhaid i'r llestri bwyta ac yfed fod o ddyluniad sy'n atal y bwyd a'r diod rhag mynd i bob man, cyhyd â bod hyn yn ymarferol.d. Rhaid i'r llestri fod yn hawdd i'w glanhau, eu diheintio, a rhaid eu cadw'n lân.	<p>Gall y perchennog ddarparu hwn er mwyn osgoi unrhyw newid yn niet y gath ar fyrder, a allai beri problemau treulio.</p>
<p>3.2 Cyfleusterau Paratoi Bwyd a Storio</p> <ul style="list-style-type: none">a. Rhaid darparu cyfleusterau addas, sydd wedi'u hadeiladu a'u cynnal mewn ffordd hylan, ar gyfer storio a pharatoi bwyd i'r cathod.b. Pan fo cigoedd ffres a rhai wedi'u coginio'n cael eu storio, dylid defnyddio oergelloedd. Rhaid osgoi halogi'r bwyd.c. Rhaid i sinc gyda thap dŵr poeth ac oer fod ar gael ar gyfer golchi celfi cegin a dysglau bwyta ac yfed.d. Rhaid darparu cynwysyddion i storio bwyd a rhaid iddynt fod o wneuthuriad da a'u cadw mewn cyflwr da fel nad yw pryfed a phla yn gallu mynd iddynt.	<p>Gall fod yn ystafell ar wahân neu yn ardal ddynodedig, ar gyfer y lletywyr yn unig.</p> <p>Rhaid gallu glanhau a diheintio'r wynebaw yn hawdd yn ôl y galw a rhaid iddynt sychu'n gyflym. Rhaid i'r holl fwydydd gael eu storio'n briodol i sicrhau ei fod yn ffres, yn sych ac nad oes perygl o halogiad gan bryfetach.</p>

4. Ymddygiad Arferol

Rhaid i'r cathod fod yn gallu arddangos patrymau ymddygiad normal bob amser. Rhaid iddynt gael y cyfle i fwynhau ymarfer corff a chael goruchwyliaeth ddigonol.

Amod y Drwydded	Canllaw
<p>4.1 Cyfleusterau Ymarfer Corff</p> <ul style="list-style-type: none">a. Rhaid iddi fod y hawdd i'r cathod fynd a dod rhwng ardal y gwely a'r ardal ymarfer corff bob amser, ac eithrio pan fyddont wedi mynd i gysgu am y noson.b. Rhaid bod to ar yr holl ardal ymarfer corff.c. Ni cheir defnyddio ardaloedd ymarfer corff fel ardaloedd gwely.	<p>Mae cathod yn reddfod hoff o neidio a dringo ac maent yn mwynhau gweld pethau o uchder. O gofio hyn, mae amgylchedd 3D gyda lefelau amrywiol, a silffoedd a rhodfeydd uchel, yn enghraifft o sut i gynnig amgylchedd difyr i'r cathod.</p>
<p>4.2 Goruchwyllo</p> <ul style="list-style-type: none">a. Os yw deiliad y Drwydded yn absennol am beth amser yna rhaid i berson addas a chymwys sy'n 16 oed o leiaf oruchwyllo'r eiddo.b. Rhaid i'r rhai sy'n goruchwyllo fod â gwybodaeth drylwyr a manwl o'r amodau trwyddedu gan gydymffurfio gyda phob un bob amser.c. Rhaid ymweld â'r cathod yn rheolaidd fel bo'r angen er mwyn eu hiechyd, eu diogelwch a'u lles.	<p>Mae angen i unrhyw un sy'n goruchwyllo'r cathod fod â gwybodaeth ddigonol a phrofiad i allu trin y cathod yn gywir ac yn ddiogel. Rhaid iddynt hefyd allu adnabod pan yw ymddygiad cath yn awgrymu fod problem, gan weithredu yn briodol.</p> <p>Dylai staff gael mynediad i'r Cod Ymarfer ar gyfer Lles Cathod (Llywodraeth Cymru) a phob deddfwriaeth berthnasol arall, a dylent fod yn gyfarwydd â'r rhain.</p> <p>Gallai diffyg cydymffurfiaeth o unrhyw fath gydag amodau trwyddedu gael effaith andwyol ar lefel galluedd staff goruchwyllo.</p> <p>Mae darparwyr hyfforddiant achrededig ar gael sy'n cynnig</p>

	<p>cyrsiau perthnasol y gallai deiliaid trwydded eu hystyried yn ddefnyddiol i'w staff eu mynychu.</p> <p>Dylai bob hyn a hyn yn gyson fod dair gwaith y dydd o leiaf.</p>
<p>4.3 Y nifer fwyaf o Gathod a gaiff eu Lletya a Staff</p> <p>a. Nodir nifer uchaf y cathod a gaiff eu lletya ar unrhyw adeg ar y drwydded ac ni ddylid lletya mwy na hynny.</p> <p>b. Nid ar unrhyw gyfrif y bydd cyfanswm y cathod ar y drwydded yn fwy na 40 ar gyfer pob gweinydd amser LLAWN a 20 ar gyfer pob gweithiwr RHAN amser sy'n gweithio yn y sefydliad.</p> <p>c. Gostyngir nifer y cathod os na cheir cydymffurfiaeth gyda gofynion eraill y drwydded.</p> <p>d. Rhaid i bob cathod fod mewn uned ar wahân ac eithrio cathod o'r un aelwyd sy'n cael rhannu uned, os ceir caniatâd ar lafar gan y perchennog, cyhyd â bod y gofod o faint sy'n addas i gadw'r gath yn gysurus.</p>	<p>Rhaid i nifer y staff fod yn ddigonol i sicrhau fod pob cathod sy'n lletya yn cael sylw unigol digonol i ddiwallu ei hanghenion iechyd a lles.</p> <p>Bydd yr awdurdod trwyddedu'n ystyried y sefydliad yn ei gyfanrwydd; gan gynnwys y lletya a'r cyfleusterau ymarfer corff, bod gofynion iechyd a lles yn cael eu diwallu, a bod lefel o gydymffurfiaeth barhaus â'r drwydded.</p> <p>Lle nad yw'r awdurdodau trwyddedu'n fodlon gyda gallu deiliad arfaethedig y drwydded neu ddeiliad cyfredol y drwydded, dylent leihau nifer y cathod y caiff gweithiwr ofalu amdanynt. Gallai tystiolaeth o hyn fod ar ffurf methiant â chwrdd ag amodau'r drwydded, e.e. glanweithdra gwael.</p>

5. Iechyd a Lles

Rhaid cymryd rhagofalon digonol er mwyn atal a rheoli afiechydon heintus ac ymledol rhag lledaenu. Rhaid i unrhyw anifail sâl neu sydd wedi'i anafu gael gofal a thriniaeth briodol yn ddi-oed. Mae cyfleusterau ynysu, offer cymorth cyntaf ac amddiffyn rhag tân yn angenrheidiol.

Amod y Drwydded	Canllaw
------------------------	----------------

<p>5.1 Cofrestru gyda Milfeddyg</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i bob llety gofrestru gyda milfeddygfa a sicrhau bod manylion llawn ar gael i'r Awdurdod Trwyddedu. b. Rhaid galw milfeddyg y sefydliad pan fydd arwydd o afiechyd, anaf neu salwch. c. Os bydd cath yn sâl neu wedi'i hanafu, rhaid dilyn unrhyw gyfarwyddyd a roddir gan filfeddyg er mwyn ei thrin, yn llym. 	<p>Gellir cael cyfeiriad milfeddygfeydd o wefan Coleg Brenhinol y Milfeddygon: http://www.rcvs.org.uk/FindAVet</p>
<p>5.2 Rheoli Afiechydon a Brechiadau</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid cymryd rhagofalon digonol er mwyn atal a rheoli afiechydon heintus a pharasitiaid rhag lledaenu ymhlith cathod, staff ac ymwelwyr. b. Rhaid bod gan gathod sy'n lletya neu sy'n byw yn y sefydliad gofnod cyfredol gyda nhw o frechiad cymeradwy yn erbyn enteritis i gathod, afiechyd anadlol cathod, FeLV ac afiechydon perthnasol eraill. c. Rhaid hysbysu'r Awdurdod Trwyddedu o farwolaeth unrhyw anifail ar yr eiddo. Rhaid i Ddeiliad y Drwydded wneud trefniadau i'r corff gael ei storio yn y filfeddygfa nes dychwel y perchnogion. 	<p>Gall rhagofalon digonol gynnwys brechiadau atgyfnerthol blynyddol ac unrhyw fesurau ataliol eraill fel barno deiliad y drwydded yn ddoeth. Dylai hyn fod mewn ymgynghoriad â milfeddyg bob amser.</p>

5.3 Cyfleusterau Ynysu

- a. Rhaid i gyfleusterau ynysu fod ar gael a rhaid iddynt gydymffurfio â'r amodau trwyddedu eraill ond rhaid iddynt hefyd fod ar wahân yn ffisegol.
- b. Rhaid i'r cyfleusterau ynysu hyn fod o leiaf bum metr i ffwrdd oddi wrth unedau eraill y cathdy (Gweler hefyd 2.4 Tymheredd a Gwresogi).
- c. Rhaid defnyddio cyfleusterau ynysu pan dybir fod afiechyd heintus yn bresennol.
- d. Rhaid i gyfleusterau digonol fod ar gael i atal afiechydon heintus rhag lledaenu rhwng yr uned ynysu ac unedau eraill. Rhaid i'r rhain gynnwys trochfa draed diheintio a darpariaeth o offer amfddifyn personol i'w defnyddio yn y cyfleuster ynysu yn unig.
- e. Rhaid golchi dwylo ar ôl gadael y cyfleusterau ynysu cyn ymweld â'r unedau eraill.

Yn y lle cyntaf, rhaid defnyddio cyfleusterau ynysu os oes gan staff y cathdy unrhyw bryderon am iechyd cath cyn trefnu ymweliad milfeddyg.

Person dynodedig, sy'n gallu sicrhau eu bod yn cymryd cyfrifoldeb dros sicrhau eu bod yn lleihau'r perygl o ledaenu unrhyw afiechyd i unrhyw gathod eraill yn yr eiddo, ddylai drin cathod sydd wedi'u hynysu. Dylai hyn gynnwys mesurau bioddiogelwch sylfaenol, gan gynnwys golchi dwylo, diheintio esgidiau a newid dillad (yn enwedig os cadarnheir presenoldeb afiechyd) wrth fynd i mewn i'r cyfleuster ac wrth adael.

Ceir rhestr o ddiheintyddion cymeradwy yn:

<http://disinfectants.defra.gov.uk/>

<p>5.4 Gofynion Amrywiol</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid cael bocs cymorth cyntaf i gathod, wedi'i gyflenwi'n dda, ar y safle a rhaid iddo fod wrth law. b. Os fydd cath yn dianc neu'n mynd ar goll o gathdy trwyddedig, rhaid i ddeiliaid y drwydded hysbysu'r Awdurdod Trwyddedu cyn gynted y bo'n ymarferol gwneud hynny a heb unrhyw oedi diangen. Rhaid i ddeiliad y drwydded roi manylion llawn dyddiad, amser, lleoliad ac amgylchiadau'r digwyddiad, disgrifiad o'r gath, manylion llawn y perchennog, ac unrhyw gamau gweithredu adferol a gymerwyd eisoes i'w awdurdod trwyddedu. 	<p>Mae gan y rhan fwyaf o Awdurdodau linell argyfwng "y tu hwnt i oriau". Gellir adrodd am gathod yn dianc i'r cyfleuster hwn yn y lle cyntaf os nad ydych yn gallu cysylltu â'ch adran drwyddedu.</p>
<p>5.5 Cludo Cathod</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i ddeiliaid trwyddedau sy'n cynnig gwasanaeth casglu a danfon sicrhau bod y cerbydau a ddefnyddir yn cydymffurfio â rheoliadau presennol Lles Anifeiliaid wrth gael eu Cludo. b. Rhaid cadw pob cerbyd y mae'r sefydliad yn ei ddefnyddio i gludo cathod yn lân. c. Rhaid cludo cathod mewn cawell/basged neu flwch o faint a gwneuthuriad addas (gan gynnwys rhwystrau rhag tisian er mwyn rheoli ymlediad afiechydon heintus), a dylent fod wedi'u hawyru'n ddigonol. d. Rhaid i bob cerbyd fod yn ddiogel. 	<p>Mae'r ddeddfwriaeth yn diffinio'r gofynion i sicrhau 'Lles Anifeiliaid wrth gael eu Cludo'. Gallwch ofyn i'ch archwilydd trwyddedu am fanylion y deddfwriaethau cyfredol. Mae'r enghreifftiau yn cynnwys: Cewyll sydd wedi'u gosod yn ddiogel ac wedi'u hawyru'n ddigonol. Yn ogystal â'r gofyniad i fod yn ddeiliad Awdurdodiad Cludo</p>

<p>5.6 Diogelu rhag Tân</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid cael cynllun argyfwng tân a gwacáu yn ei le, y mae staff yn ymwybodol ohono. b. Rhaid i hwn gael ei roi mewn lle y gall staff ei weld. c. Rhaid cael dulliau addas o hysbysu pawb os oes tân neu unrhyw argyfwng arall. d. Dylai'r weithdrefn hon gynnwys cyfarwyddiadau'n ymdrin â lle dylid mynd â'r cathod. e. Rhaid cynnal offer ymladd tân a chanfyddwyr yn briodol a rhaid gwasanaethu diffoddwyr tân neu gael rhai newydd yn ôl y galw. f. Rhaid cynnal gosodiadau a theclynnau trydanol mewn cyflwr diogel. g. Dylid cael system i dorri'r gylched gerrynt gweddilliol ymhob bloc o unedau. h. Ni ddylid gosod offer gwresogi mewn lleoliad neu fodd lle gallant beri risg tân neu berygl i gathod. i. Dylid cymryd rhagofalon er mwyn atal unrhyw ddeunydd a allai beri risg tân rhag cronni. 	<p>Gyda rhagofalon tân, rhaid hefyd ystyried: Hygyrchedd i gyfarpar ymladd tân a chyflenwad dŵr, ffordd o ddianc, arwyddion dim ysmegu, gosodiadau trydanol, offer ymladd tân a rhybuddion. Gweler Atodlen B i weld y manylion llawn.</p>
<p>5.7 Diogelwch Offer Trydanol</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i chi sicrhau fod yr holl systemau trydanol wedi'u hadeiladu a'u cynnal a'u cadw'n ddigonol er mwyn atal peryglon, cyhyd â bod hyn yn rhesymol ymarferol, yn unol â Rheoliadau Trydan yn y Gwaith 1989. 	<p>Gweler Atodlen C i gynorthwyo gyda chydymffurfiaeth â rheoliadau.</p>

6. Cadw cofnodion

Rhaid cadw cofnodion yn unol â gofynion y ddeddfwriaeth sy'n manylu ar bob gwybodaeth sy'n berthnasol i bob cath sy'n lletya ac sydd wedi'i gyfeirio yn erbyn rhif uned unigol pob cath, er mwyn sicrhau fod pob aelod staff yn llwyr ymwybodol o ofynion unigol pob cath.

Amod y Drwydded	Canllaw
<p>6.1 Cofrestr</p> <p>a. Rhaid cadw cofrestr o'r holl gathod a gaiff eu lletya. Rhaid i'r wybodaeth a gedwir gynnwys yr hyn a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none">• dyddiad cyrraedd a rhif yr uned• enw'r gath, ac unrhyw nod adnabod• disgrifiad, brîd, oedran a rhyw'r gath• enw, cyfeiriad a rhif ffôn y perchennog neu'r ceidwad• enw, cyfeiriad a rhif ffôn y person cyswllt pan fydd y gath yn lletya• enw, cyfeiriad a rhif ffôn milfeddyg y gath• dyddiad gadael tybiedig a gwirioneddol• gofynion iechyd, lles a maeth <p>b. Rhaid sicrhau bod y cofnodion ar gael ac yn cael eu cadw am o leiaf 24 mis. Rhaid eu cadw mewn modd sy'n galluogi i swyddog awdurdodedig gael mynediad hawdd at wybodaeth o'r fath.</p> <p>c. Os yw cofnodion yn cael eu cadw ar gyfrifiadur, rhaid cadw copi caled.</p> <p>d. Yn ogystal, rhaid i'r gofrestr fod ar gael i aelodau staff y sefydliad bob amser.</p>	<p>Rhaid i'r gofrestr fod ar ffurf sy'n eglur a hawdd ei ddeall gan unrhyw staff a'r archwilydd trwyddedig.</p>

6.2 Adnabod yr Unedau

- a. Dylai pob uned gael ei rhifo'n glir.
- b. Dylid arddangos enw a disgrifiad o'r gath sy'n lletya ar y pryd naill ai ar bob uned neu, fel arall, ar fwrdd gwyn/du ym mhob bloc o unedau gyda rhif yr uned a manylion y gath wedi'u hysgrifennu arno'n glir.

Gallai hyn, yn syml, fod yn gerdyn maint cerdyn post gydag enw a lliw/brîd (o leiaf) y gath, wedi'i atodi fel y bo'n briodol ar flaen pob uned.

Gall bwrdd gwyn/du gyda rhif pob uned arno a manylion y preswlydd/wyr presennol h.y. enw, lliw/brîd, gofynion dietegol neu arbennig, roi braslun o fanylion yr holl gathod yn y bloc o unedau ei hun.

7. Deddf Lles Anifeiliaid 2006

Mae Adran 9 y Ddeddf uchod yn rhoi'r ddyletswydd gofal ar berson sy'n gyfrifol am anifail. Datgan y Ddeddf fod person yn troseddu os nad yw yn cymryd camau rhesymol i sicrhau anghenion yr anifail hwnnw. Er mwyn i chi gydymffurfio gyda'r dyletswyddau hyn, mae'r Cyngor wedi rhoi manylion rhai gofynion a chanllawiau penodol y mae'n rhaid i chi eu dilyn.

Pan gyfyd posibilrwydd fod Dyletswydd Gofal o dan Ddeddf Lles Anifeiliaid 2006 wedi'i thorri, gall y Cyngor, yn ôl ei ddoethineb, gyflwyno Hysbysiad Gwella i ddatrys y broblem.

Amodau Trwyddedu	Canllaw
<p>7.1 Meddyginiaeth Arferol</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i berson cymwys ac addas roi meddyginiaeth i unrhyw gath a gaiff ei lletya sydd angen meddyginiaeth neu driniaeth arferol/ddyddiol. b. Rhaid logio a thrafod yn llawn faint o feddyginiaeth i roi o'r gath a pha mor aml y dylid ei gweini cyn daw'r gath i aros. 	<p>Mae'n arfer da i ddeiliad y drwydded gael tystiolaeth ysgrifenedig am unrhyw anghenion meddyginiaeth er mwyn diogelu iechyd a lles y gath a'i amddiffyn ei hun pe cyfyd rhywbeth yn y dyfodol.</p>
<p>7.2 Cymdeithasu</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i bob cath gael y cyfle i ryngweithio a chael ei hysgogi'n ddyddiol. 	<p>Dylid cael ymarfer corff, chwarae, a chyswllt arall â phobl er mwyn sicrhau fod y cathod yn cael digonedd o gyswllt gyda phobl. Cyhyd â bod hyn yn ymarferol, yn ddiogel ac yn gymesur ag arhosiad y gath yn y cathdy.</p>

<p>7.3 Ysgogiad Gweledol ac Ategiion</p> <p>a. Ar gyfer adeiladau newydd neu pan ychwanegir at gathdy presennol neu pan gaiff ei adnewyddu, dylid adeiladu'r adeiladau fel eu bod yn darparu ysgogiad gweledol ac yn tynnu meddwl cathod sy'n cael eu lletya, lle bo hynny'n berthnasol.</p> <p>b. Rhaid i ategolion y gall cathod ymwneud â nhw'n gorfforol megis pyst crafu a theganau fod ar gael iddynt er mwyn gwella'r amgylchedd a lleihau diflastod.</p>	<p>Wrth ddylunio adeilad newydd i gathdy, bydd 'golygfa' o bob uned yn ysgogiad gweledol o fath.</p> <p>Gall teganau gynnwys: teclynnau bwydo sydd hefyd yn bos, teganau rholio ysgafn neu unrhyw degan addas a diogel sy'n annog nodweddion ymddygiad naturiol cathod megis hela/dal ysglyfaeth.</p>
---	---

<p>Argymhelliad</p>	<p>Canllaw</p>
<p>Polisi Yswiriant</p> <p>Argymhellir yn gryf bod gan bob sefydliad lletya sicrwydd yswiriant cynhwysfawr ac addas.</p>	<p>Dylai'r yswiriant fod ar gyfer amrywiaeth eang o anffawd i gathod, megis gofal milfeddygol brys, colled, atebolrwydd trydydd parti ac atebolrwydd cyflogwr lle bo hynny'n briodol.</p>

MATERION ERAILL SY’N YMWNEUD Â RHEDEG SEFYDLIAD TRWYDDEDIG.

A . Y DREFN APELIO

Deddf Anifeiliaid Anwes 1951 - Adran 1 (4)

Caiff unrhyw berson sy'n anfodlon gyda phenderfyniad awdurdod lleol i wrthod rhoi trwydded o'r fath, neu gydag unrhyw amod y cynigir rhoi trwydded o'r fath yn ddarostyngedig iddo, apelio i Lys Ynadon; ac fe all y llys mewn apêl o'r fath roi y fath gyfarwyddyd ynghylch cyflwyno trwydded neu, yn ddibynol ar yr achos, ynghylch yr amodau y rhoddir trwydded yn ddarostyngedig iddynt, fel y gwêl yn dda.

B. CANLLAW RHAGOFALON TÂN

Rhoddir y wybodaeth a ganlyn i ddeiliaid y drwydded, i'w cynorthwyo i gydymffurfio â gofynion y rhagofalon tân y manylir arnynt yn amodau trwydded y Cyngor, sy'n gofyn bod camau priodol yn cael eu cymryd er gwarchod anifeiliad pe digwydd tân neu argyfwng arall.

Anelir y canllaw at sicrhau bod y modd o ddianc a'r rhagofalon tân cysylltiedig yn ddigonol i breswylwyr sy'n bobl. Dylid cofio y gall gofynion diogelwch tân i bobl ddod o dan ddeddfwriaeth wahanol.

Dylid rhoi ystyriaeth i'r hyn a ganlyn:

1. Hygyrchedd i gyfarpar ymladd tân a chyflenwad dŵr - dylid bod mynediad da i offer ymladd tân (lled o 3.7m o leiaf) a phob hydrant a chyflenwadau dŵr gwastraff arall, a dylid darparu lleiniau caled. Dylid arddangos bwrdd enw'r eiddo yn glir ger mynedfa'r ffordd agosaf.
2. Dulliau Dianc - Dylid dylunio llwybrau dianc i anifeiliaid fel eu bod yn rhoi ffordd syth allan o adeiladau, gyda chyn lleied o gymorth pobl ag y bo modd. Dylid trefnu drysau'r corlannau fel bod modd i'r anifeiliaid adael yn gyflym a dylid osgoi troeon llym, rhwystrau a rampiau ar hyd y llwybrau dianc, cyhyd a bo modd.
 - a) Dylai'r allanfeydd yn yr holl eiddo fod yn ddigon llydan ac uchel i allu mynd at yr anifeiliaid bob amser.
 - b) Dylid gallu agor yr allanfeydd yn hawdd o'r tu mewn heb ddefnyddio allwedd.
 - c) Os yw'n angenrheidiol, dylid paratoi ar gyfer galw deiliad yr allweddi ar fyrder.

Mewn adeiladau sy'n fwy na 18 metr o hyd, neu lle mae nifer fawr o anifeiliaid yn cael eu cartrefu, dylid darparu dwy allanfa o leiaf a dylent fod mor bell oddi wrth ei gilydd ag y bo modd. Dylid cyfyngu pellter teithio i 45 metr.

3. Arwyddion dim ysmegu - Dylid arddangos rhybuddion dim ysmegu ger yr ardal cadw glaswellt a gwellt a, lle bo'n ymarferol, dylid cymryd gofal rhag i bobl heb awdurdod, yn enwedig plant, fynd i mewn.
4. Gosodiadau Trydanol - dylid glanhau gosodiadau trydanol gan gynnwys lampau yn gyson rhag i lwch gronni. Dylid rhoi offer trydanol, gwresogwyr ac ati, yn eu lle a'u sadio fel eu bod pellter diogel oddi wrth unrhyw ddeunydd gwely a allai fod wedi cronni.
5. Offer Ymladd Tân
 - a. Diffoddwyr Tân Cludadwy - Argymhellir yr hyn a ganlyn o leiaf:
 - Mae adeiladau ag arwynebedd o ddim mwy na 200m² angen o leiaf 2x9 o ddiffoddwyr tân dŵr, ar gyfer adeiladau ag arwynebedd o dros 200m², rhaid darparu diffoddwr tân ychwanegol ar gyfer pob 200m² neu ran o hynny.
 - Rhaid i ddiffoddyddion tân gwrdd ag anghenion BS EN 3 a rhaid eu gosod a'u cynnal yn unol â'r argymhellion a roddir yn BS 5306.
 - Yn dibynnu ar ganlyniad eich asesiad risg tân, fe all fod yn bosib gostwng hyn i un diffoddwr mewn eiddo bychan iawn gyda gofod llawr o lai na 90m².
 - Ni ddylid defnyddio diffoddwyr tân sy'n cynhyrchu sŵn mawr wrth iddynt weithio yn ymyl anifeiliaid, e.e. CO₂, neu gymylau mawr o bowdwr sych.
 - b. Olwynion Pibell - Gellir darparu olwyn pibell yn hytrach na diffoddwyr tân cludadwy. Dylai fod un pibell o leiaf ar gyfer pob arwynebedd o 800m² neu ran o hynny.

Dylai gydymffurfio â BS 5306: Rhan 1. Gall pibellau golchi fod yn dderbyniol cyhyd â bod ganddynt lif cyson o ddŵr sy'n gallu cynhyrchu ffrwd o ddŵr sy'n teithio o leiaf bum medr.

Ni ddylai pibellau olwyn fod yn fwy na 45m o hyd a dylent gael eu gosod fel gellir mynd â'r chwistrell o fewn 6m o bob rhan o'r eiddo gwarchoddedig.
6. Rhybuddion Tân - Dylai holl staff y sefydliad fod yn gyfarwydd â beth i'w wneud pe digwydd tân. Dylid rhoi rhybudd ysgrifenedig, amlwg yn dynodi'r hyn y dylid ei wneud pe digwydd tân, a lleoliad y ffôn agosaf.

Gall y rhybudd gynnwys:

"Wrth ganfod tân, sicrhewch fod yr adeilad dan sylw yn cael ei wagio.

Galwch y Frigâd Dân {mae'r ffôn agosaf yn...}.

Ymdriniwch â'r tân trwy ddefnyddio'r offer ymladd tân a ddarperir, os yw'n ddiogel gwneud hynny ac ati"

7. Cyfeirnod Map A/O - Dylai cyfeirnod Arolwg Ordnans fod ar gael i'r eiddo a dylid ei arddangos gyda'r Rhybudd Tân a ddarperir.

Mae'r **Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005** yn ei gwneud yn ofynnol bod y rhagofalon tân angenrheidiol yn cael eu sefydlu er mwyn amddiffyn personau perthnasol os bydd tân yn yr eiddo, ac yng nghyffiniau'r holl eiddo, sy'n destun y ddeddfwriaeth.

'Y person cyfrifol' sy'n gyfrifol am gydymffurfio gyda'r gorchymyn. Mewn gweithle, y cyflogwr ac unrhyw berson arall a allai fod yn rheoli unrhyw ran o'r eiddo yw'r person hwn, e.e. y deiliad neu'r perchennog. Ymhob eiddo arall, y person(au) sy'n rheoli'r eiddo a fydd yn gyfrifol.

Rhaid i berson cyfrifol:

Gynnal Aseiad Risg Tân, a rhaid cofnodi canfyddiadau pwysig os cyflogir mwy na phum person, os yw'r eiddo'n drwyddedig neu os oes hybysiad addasiadau mewn gym.

I'ch cynorthwyo ymhellach, mae canllaw Fire Safety Guide to Animal Premises and Stables (ISBN: 978 1 85112 884 6) ar gael gan y Stationery Office neu trwy wefan yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol (www.communities.gov.uk).

C. IECHYD A DIOGELWCH

Mae cyfraith iechyd a diogelwch yn berthnasol i bob busnes, ni waeth pa mor fach. Fel cyflogwr neu berson hunangyflogedig, chi sy'n gyfrifol am iechyd a diogelwch yn eich busnes. Mae angen i chi gymryd y rhagofalon cywir i leihau'r risgiau o beryglon yn y

gweithle a darparu amgylchedd gwaith diogel.

Mae canllaw o'r enw "Health and Safety made simple". Mae'r canllaw hwn yn gwneud pethau'n haws i chi drwy roi'r wybodaeth sylfaenol ar yr hyn yr ydych angen ei wneud mewn un lle. Bydd yn eich cynorthwyo i ddechrau rheoli iechyd a diogelwch yn eich busnes.

Gyda rhai gweithgareddau gwaith, fe allwch fod angen gwneud pethau ychwanegol i sicrhau eich bod yn cydymffurfio â'r gyfraith. Mae canllawiau pellach ar bynciau penodol, megis rheoli asbestos, atal afiechyd o ganlyniad i ddod i gyswllt ag anifeiliaid, ac ati, ac asesiadau modelu risg ar gael ar-lein yn www.hse.gov.uk Gallwch hefyd gysylltu â thîm iechyd a diogelwch Cyngor Gwynedd ar 01766 771000 a gofyn am y swyddog dyletswyddau neu e-bostiwch ni ar Bwydalechyd&Diogelwch@gwynedd.gov.uk.

Gellir lawrlwytho'r llyfryn "Health and Safety made simple" trwy ddilyn y ddolen hon:

<http://www.hse.gov.uk/pubns/indg449.pdf>